

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Кафедра правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач (начальник) кафедри правознавства

 проф. Галина ЛАВРИК

«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Екологічне право»

Освітньо-професійна програма / спеціалізація	ДЗВ (назва)
Спеціальність	ДЗВ (код, назва спеціальності)
Галузь знань	ДЗВ (код, назва галузі знань)
ступінь вищої освіти	бакалавр (бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічне право» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства, протокол засідання кафедри правознавства від «27» червня 2024 року № 11.

ПОЛТАВА – 2024

Укладач:

Яна ВОЛОШИНА – доцент кафедри правознавства Полтавського університету економіки і торгівлі, к. ю. н.

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмних результатів навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	8
Розділ 4.	Тематичний план навчальної дисципліни	25
Розділ 5.	Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти	111
Розділ 6.	Інформаційні джерела	118
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	129

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі – здобувачі вищої освіти)

Місце в структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити: галузеві навчальні дисципліни</i> <i>Постреквізити: галузеві навчальні дисципліни</i>
Мова викладання	Українська мова
Статус дисципліни – вибіркова	
Курс/семестр вивчення	денна – 2/3; заочна – 2/3
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	Кількість кредитів за ЄКТС – 5 / 2 модулі
Денна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 150; 2 семестр –	
– лекції: 1 семестр – 18; 2 семестр –	
– семінарські заняття: 1 семестр – 42; 2 семестр –	
– самостійна робота: 1 семестр – 90; 2 семестр –	
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік; 2 семестр –	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 150; 2 семестр –	
– лекції: 1 семестр – 8; 2 семестр –	
– семінарські заняття: 1 семестр – 4; 2 семестр –	
– самостійна робота: 1 семестр – 138; 2 семестр –	
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік; 2 семестр –	

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» є ознайомлення здобувачів з основами екологічного права та природоохоронного законодавства, правовою дійсністю та особливостями екологічних відносин; формування ціннісних орієнтирів і наукового погляду, на яких ґрунтується екологічно свідоме поведінка особи в сучасному світі; виявлення актуальних проблем екологічного характеру, які чинять негативний і руйнуючий вплив на навколишнє природне середовище, загрожують екологічній безпеці держави та існуванню самої людини; орієнтування здобувачів на пріоритети збалансованого розвитку, розв'язання нагальних екологічних проблем, реалізацію та захист екологічних прав громадян.

Завданнями навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти основних категорій екологічного права, змісту правовідносин з питань екології та закономірностей їх розвитку; формування знань та вмінь аналізувати норми екологічного законодавства, їх вплив на соціально-економічне життя суспільства, розвиток довкілля, а також застосовувати норми екологічного права у практичних ситуаціях.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин
2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю
3.	Прагнення до збереження навколишнього середовища	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
4.	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
5.	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
6.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему
7.	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програму навчальної дисципліни «Екологічне право» обговорено і схвалено на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри від «28» травня 2024 року № 10.

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення екологічного права

Тема 1. Предмет, метод, система та джерела екологічного права

Становлення та розвиток екологічного права України. Наука екологічного права та її розвиток в Україні. Екологічне право як навчальна дисципліна і сфера практичної діяльності.

Поняття екологічного права як галузі права. Предмет екологічного права. Методи правового регулювання екологічних відносин. Принципи екологічного права України. Місце екологічного права в системі права України та його співвідношення з іншими галузями права. Система екологічного права.

Поняття, система та особливості джерел екологічного права. Екологічне законодавство України. Конституція України – основне джерело екологічного права. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» як базовий закон у системі джерел екологічного права. Поресурсове законодавство – спеціалізовані джерела екологічного права України. Кодифікація нормативно-правових актів в екологічній сфері. Нормативні акти органів виконавчої влади як джерела екологічного права. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні екологічних правовідносин та їх класифікація. Відомчі підзаконні нормативні акти – джерела екологічного права. Особливості нормативних актів органів місцевого самоврядування як джерел екологічного права. Міжнародно-правові акти у системі джерел екологічного права. Проблеми імплементації міжнародних еколого-правових норм в екологічне законодавство України. Роль судової практики в регулюванні екологічних відносин.

Актуальні проблеми правового забезпечення державної екологічної політики. Реформування екологічного законодавства України. Актуальні питання розвитку екологічного законодавства України. Удосконалення екологічного законодавства.

Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян

Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин. Види екологічних правовідносин. Склад екологічних правовідносин.

Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина. Екологічні права та обов'язки громадян України. Законодавче закріплення екологічних прав і обов'язків.

Поняття екологічних прав суб'єктів екологічного права й екологічних правовідносин. Загальна характеристика системи екологічних прав громадян. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Місце екологічних прав людини у системі конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Характеристика конституційних екологічних прав людини і громадянина. Реалізація екологічних прав на галузевому і міжгалузевому рівнях. Поняття та види екологічних обов'язків громадян.

Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав індивіда. Право на інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту.

Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів

Поняття та зміст управління в галузі екології. Принципи державного управління в галузі екології. Методи державного екологічного управління. Функції державного управління в галузі екології. Організаційні функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля. Попереджувально-охоронні функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля.

Система та компетенція органів управління природокористуванням і охороною довкілля в Україні. Загальна характеристика структури й повноважень системи державних органів управління й контролю в екологічній сфері. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі екології. Органи державного управління природокористуванням та охороною довкілля спеціальної компетенції. Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища. Державні агентства, державні служби й державні інспекції як центральні органи державної виконавчої влади в галузі екології. Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі екології. Компетенція органів місцевого самоврядування в галузі екології.

Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням та охороною довкілля. Роль недержавних екологічних

організацій у здійсненні регулювання й контролю в галузі екології. Громадські інспектори з охорони довкілля.

Правові засади державної екологічної політики. Механізм планування й реалізації державної екологічної політики. Особливості сучасної екологічної політики в Україні.

Участь України в системі міжнародної природоохоронної співпраці. Реалізація міжнародних екологічних програм, концепцій, проєктів в екологічній сфері. Глобалізація екологічних процесів та їх організаційно-правове забезпечення в Україні. Екологічний аспект європейської інтеграції України.

Тема 4. Право власності на природні ресурси

Поняття права власності на природні ресурси. Право власності на природні ресурси в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Зміст права власності на природні ресурси. Особливості права власності на природні ресурси. Суб'єкти права власності на природні ресурси. Об'єкти права власності на природні ресурси. Загальна характеристика правомочностей власника на природні ресурси.

Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. Право державної власності на природні ресурси: поняття, особливості. Право комунальної (колективної) власності на природні ресурси: поняття, особливості. Право приватної власності на природні ресурси: поняття, особливості.

Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси. Роль юридичного факту у правовому регулюванні права власності на природні ресурси.

Права та обов'язки власників природних ресурсів. Реалізація права власності на природні ресурси. Гарантії права власності на природні ресурси. Охорона, форми та способи захисту права власності на природні ресурси.

Форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси. Форми забезпечення права власності на природні ресурси: нормативно-регулятивна, управлінська, судова. Методи забезпечення права власності на природні ресурси: еколого-правові, економіко-правові, цивільно-правові, адміністративно-правові, кримінально-правові.

Загальна характеристика окремих об'єктів права власності на природні ресурси, зокрема на: землю, надра, води, ліси, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, природно-заповідний фонд. Проблеми права власності на природні ресурси.

Тема 5. Право природокористування

Поняття та загальна характеристика права природокористування. Зміст права природокористування. Характеристика основних принципів права природокористування. Суб'єкти та об'єкти права природокористування, їх класифікація. Умови та порядок виникнення права користування природними ресурсами. Права і обов'язки природокористувачів: загальні та спеціальні. Підстави та порядки припинення, зупинення, зміни права природокористування. Охорона, форми та способи захисту права природокористування.

Сутність та особливості природокористування. Класифікація видів природокористування, їх характеристика. Об'єктивне та суб'єктивне право природокористування. Загальне природокористування: поняття та ознаки. Суб'єктний склад та цілі здійснення загального природокористування. Спеціальне природокористування: поняття та ознаки. Суб'єктний склад та цілі здійснення спеціального природокористування. Особливості використання природних ресурсів на умовах оренди. Права й обов'язки суб'єктів орендних правовідносин природокористування.

Правове регулювання природокористування в Україні. Юридична база природоохоронного законодавства. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»: характеристика основних положень.

Тема 6. Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки

Право екологічної безпеки як галузь права. Поняття та система права екологічної безпеки. Право екологічної безпеки в системі екологічного права України.

Екологічна безпека як правова категорія. Поняття та ознаки екологічної безпеки. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. Основні принципи екологічної безпеки. Сутність основних екологічних законів.

Види екологічної безпеки, їх характеристика. Класифікація екологічної безпеки за територіальним принципом: глобальна (міжнародна), національна (державна), регіональна, місцева, об'єктова. Види екологічної безпеки за способами забезпечення: техногенно-екологічна, радіоекологічна, соціально-екологічна, природна, економіко-екологічна. Загальна екологічна безпека доквілля: глобальна, національна, локальна, особиста. Класифікація екологічної безпеки залежно від причин порушення екологічної безпеки. Види екологічної безпеки залежно від екологічно небезпечних видів діяльності: технічна, хімічна, токсична, біологічна, радіаційна, ядерна, гідротехнічних

споруд, транспортних засобів тощо. Зовнішня та внутрішня екологічна безпека.

Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки. Теоретичні засади структурно-правової організації забезпечення екологічної безпеки. Органи загальної компетенції, їх спеціалізовані структури та повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки. Органи спеціальної компетенції та їх повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки. Правова організація єдиної системи запобігання і реагування на надзвичайні екологічні ситуації.

Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки. Правові засади національної екологічної безпеки. Правове регулювання транснаціональної екологічної безпеки. Правове регулювання ядерної та радіаційної безпеки. Правова охорона довкілля від забруднення відходами. Особливості правового регулювання біологічної, генетичної та харчової безпеки.

Поняття екологічного ризику, його види. Аналіз екологічного ризику. Основні показники екологічного ризику. Оцінювання екологічного ризику. Етапи процедури оцінювання екологічного ризику. Основні методи оцінювання екологічних ризиків. Економічні аспекти оцінки екологічних ризиків. Управління екологічними ризиками. Організаційно-економічний механізм управління екологічними ризиками. Екологічний ризик в системі правовідносин екологічної безпеки, його правове забезпечення.

Поняття надзвичайних екологічних ситуацій, їх ознаки та класифікація. Правова основа регулювання надзвичайних екологічних ситуацій. Поняття та юридичні ознаки зони надзвичайної екологічної ситуації. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації. Основні принципи регулювання правового режиму в зоні надзвичайної екологічної ситуації. Правові заходи щодо забезпечення захисту населення та територій, запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних екологічних ситуацій.

Тема 7. Економіко-правовий механізм у галузі екології

Поняття та загальна характеристика економіко-правового механізму в галузі екології. Складові економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Функції економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Роль держави у впровадженні економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Нормативно-правові акти, що забезпечують реалізацію економічного механізму у сфері екології. Характеристика основних напрямів економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.

Економічна доцільність впровадження інноваційних технологій. Правове забезпечення економічного регулювання сфери екології.

Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологічних правовідносин. Організаційно-економічні заходи в природоохоронній галузі. Режим і порядок фінансування природоохоронних програм і заходів. Екологічне страхування та екологічний аудит в системі економіко-правового механізму в галузі екології. Процедури екологічного страхування та екологічного аудиту, порядок їх проведення. Стимулювання в системі охорони навколишнього природного середовища.

Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення

Юридична відповідальність у еколого-правовій науці. Юридична відповідальність в екологічному законодавстві. Поняття та функції юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Підстави для застосування юридичної відповідальності в екологічній сфері.

Поняття та ознаки екологічного правопорушення. Склад екологічного правопорушення. Предмет (об'єкт) посягання як один зі складових елементів екологічного правопорушення. Об'єкти екологічного правопорушення: загальні, спеціальні та особливі. Вина як суб'єктивна сторона екологічного правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони екологічного правопорушення.

Види екологічних правопорушень. Екологічні правопорушення в залежності від предмета і об'єкта посягання. Правопорушення по окремих галузях та інститутах екологічного законодавства. Екологічні правопорушення за ступенем екологічної небезпеки і заходами державно-правового примусу. Види екологічних правопорушень залежно від видів законодавчих актів, у яких вони передбачені.

Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини. Підстави для застосування кримінальної відповідальності в екологічній сфері. Поняття злочину в екологічній сфері. Види злочинних діянь в екологічній сфері.

Адміністративна відповідальність як найпоширеніший вид юридичної відповідальності за екологічні правопорушення. Поняття та підстави для застосування адміністративної відповідальності в екологічній сфері. Адміністративні екологічні правопорушення: види, склад. Класифікація екологічних правопорушень в адміністративному законодавстві. Адміністративні стягнення, які застосовуються до правопорушників у екологічній сфері. Державні органи, уповноважені

застосовувати адміністративні стягнення за екологічні правопорушення.

Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення (проступки). Підстави та умови настання дисциплінарної відповідальності в екологічній сфері, їх характеристика. Види дисциплінарних стягнень у екологічній сфері.

Матеріальна (цивільно-правова) відповідальність за екологічні правопорушення (делікти). Наявність реальної шкоди як підстава майнової відповідальності. Характеристика умов, за яких настає майнова відповідальність в екологічній сфері. Види майнової відповідальності залежно від об'єкта правопорушення. Способи (методи) обчислення шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями, які передбачаються екологічним законодавством.

Заходи реагування на екологічні правопорушення. Застосування судової практики при розгляді справ про екологічні правопорушення. Підвідомчість справ про екологічні правопорушення.

Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів

Тема 9. Правове регулювання використання та охорони земель

Земля як інтеграційний і диференційний об'єкт екологічного права. Поняття й ознаки землі. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель. Земля як об'єкт правового регулювання використання, відновлення та охорони. Земельний фонд України та його склад. Правовий режим цільового використання окремих категорій земель. Землі сільськогосподарського призначення. Землі житлової та громадської забудови. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Землі оздоровчого призначення. Землі рекреаційного призначення. Землі історико-культурного призначення. Землі лісгосподарського призначення. Землі водного фонду. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Охоронні зони. Зони санітарної охорони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель. Правовий режим зон, які підлягають спеціальній охороні.

Поняття, ознаки та види земельних правовідносин. Структура земельних правовідносин. Суб'єкти й об'єкти земельних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин. Система земельних відносин в Україні. Земельні відносини в умовах земельної реформи. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні.

Поняття, ознаки та види права власності на земельні ресурси. Зміст і особливості права власності на землю. Правові форми власності на землю. Право державної власності на землю. Право комунальної власності на землю. Право приватної власності на землю. Суб'єкти й об'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян. Право власності на землю юридичних осіб. Право власності на землю територіальних громад. Право власності на землю держави. Право власності на землю іноземних держав. Спільна сумісна та спільна часткова власність на землю. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на землю.

Поняття, ознаки та види права землекористування. Суб'єкти й об'єкти права землекористування. Оренда землі. Права та обов'язки землекористувачів. Підстави виникнення, зміни та припинення права землекористування. Право користування чужою земельною ділянкою. Сервітут, його ознаки, види, підстави виникнення та припинення. Емфітевзис. Суперфіцій. Поняття добросусідства та його зміст.

Державне управління в галузі використання, відтворення й охорони земель. Система органів управління в галузі земельних відносин. Функції управління земельними ресурсами. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: основні завдання та функції.

Поняття та значення землеустрою. Характеристика суті та змісту землеустрою. Принципи і завдання землеустрою. Види землеустрою. Система землеустрою. Суб'єкти та об'єкти землеустрою. Землепорядний процес. Землепорядні дії: поняття та сутність. Державний земельний кадастр – державна геоінформаційна система відомостей про землі. Основні завдання ведення Державного земельного кадастру. Об'єкти Державного земельного кадастру: поняття та вимоги до них. Публічна кадастрова карта України.

Правове регулювання відтворення земель (відновлення їх родючості). Сутність поняття «поліпшення земель». Правова охорона земель: поняття, ознаки, форми та методи. Зміст правової охорони земельних ресурсів. Принципи охорони земель. Зміст організаційно-правових заходів охорони земель. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель. Консервація земель. Рекультивація земель. Моніторинг земель. Державний, самоврядний і громадський контроль за використанням та охороною земель.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони земель. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 10. Правове регулювання використання та охорони надр

Визначення поняття надр як природного ресурсу. Надра як об'єкт правового регулювання використання й охорони. Фонд надр України: склад, призначення.

Право власності на надра: поняття, зміст та види. Суб'єкти та об'єкти права власності на надра. Правові форми і методи захисту права власності на надра.

Поняття, ознаки та види права надрокористування. Суб'єкти й об'єкти права надрокористування. Права та обов'язки надрокористувачів. Підстави виникнення, зміни та припинення права надрокористування. Особливості правовідносин з геологічного вивчення, розвідування та використання надр. Правове регулювання екологічного вивчення надр. Правове забезпечення використання надр, не пов'язане з їх видобуванням. Правові засади видобування корисних копалин місцевого значення.

Управління та контроль у галузі використання й охорони надр. Система органів управління в галузі використання й охорони надр. Державна служба геології та надр України: основні завдання та функції. Функції управління надрами. Правові форми розподілу та перерозподілу надр. Правові засади ведення Державного кадастру родовищ та проявів корисних копалин України. Організаційно-правові форми контролю за додержанням законодавства в галузі використання та охорони надр.

Правова охорона надр: поняття, ознаки, форми, методи та заходи. Зміст правової охорони надр. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання та охорони надр. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної та кримінальної відповідальності. Особливості розгляду спорів у галузі використання та охорони надр.

Тема 11. Правове регулювання використання та охорони вод

Поняття, предмет і система водного права. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. Загальна характеристика та склад водного фонду України.

Право власності на води. Поняття, ознаки та види права власності на водні ресурси. Суб'єкти й об'єкти права власності на води. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на водні ресурси.

Поняття та види права водокористування. Ознаки права водокористування. Суб'єкти й об'єкти права водокористування. Підстави виникнення, зміни та припинення права водокористування. Загальне та спеціальне водокористування, їх особливості. Права та обов'язки водокористувачів. Особливості права користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди. Правовий режим використання, відтворення та охорони вод в Україні. Водне законодавство України.

Управління й контроль в галузі використання, відновлення та охорони вод. Державне управління водними ресурсами: зміст і сутність. Державне агентство водних ресурсів України: основні завдання та функції. Функції управління, його види (загальне, спеціальне; державне, громадське). Державний облік водокористування: поняття, сутність, організація ведення. Державний водний кадастр, його мета, правила і порядок ведення. Державний моніторинг вод: поняття, мета, складові компоненти. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу водних ресурсів.

Види та засоби контролю за використанням і охороною вод, відтворенням водних ресурсів. Вирішення спорів з питань використання й охорони вод.

Правова охорона вод: поняття, ознаки, форми, методи та заходи. Зміст правової охорони водних ресурсів. Водоохоронні зони. Прибережні захисні, берегові смуги, смуги відведення. Вимоги щодо охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання.

Відповідальність за порушення водного законодавства: поняття, підстави та порядок притягнення. Адміністративна та кримінальна відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням водного законодавства.

Тема 12. Правове регулювання використання та охорони лісів

Ліс як об'єкт правового регулювання використання, відновлення, захисту та охорони. Поняття, ознаки та функції лісу. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів. Лісовий фонд України: склад, характеристика.

Право власності на ліс. Поняття, ознаки та види права власності на лісові ресурси. Суб'єктивне та об'єктивне право власності на ліс. Право державної власності на ліси: поняття, суб'єкти, особливості. Право комунальної власності на ліси: поняття, суб'єкти, особливості. Набуття права приватної власності на ліси, характеристика його суб'єктів. Особливості реалізації права власності на ліси в Україні. Захист права власності на ліс.

Поняття, ознаки та види права лісокористування. Класифікація лісокористування: за підставами виникнення, за цільовим призначенням, за правовою формою. Суб'єкти й об'єкти права лісокористування. Права і обов'язки лісокористувачів. Підстави виникнення, зміни та припинення права лісокористування. Особливості постійного та тимчасового лісокористування. Лісові сервітути. Особливості спеціального права користування лісовими об'єктами для заготівлі деревини, живиці та другорядних лісових матеріалів. Право побічного лісокористування. Загальна характеристика видів побічного використання лісу (випасання худоби, розміщення пасік, заготівля сіна, збирання та заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин і технічної сировини, лісової підстилки та очерету). Особливості реалізації права культурно-оздоровчого, рекреаційного, спортивного, туристичного та науково-дослідного лісокористування.

Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин. Державне агентство лісових ресурсів України. Функції управління лісовими ресурсами. Особливості та види управління в галузі використання, відтворення і охорони лісів. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів: завдання та види. Загальний державний, спеціальний і громадський контроль за використанням, відтворенням, захистом та охороною лісів. Організація та ведення лісового господарства. Правове регулювання лісовпорядкування. Ведення державного обліку лісів: поняття, правові засади. Правові засади та порядок ведення Державного лісового кадастру. Правові форми розподілу і перерозподілу лісів. Організація відновлення лісів і лісорозведення. Правова охорона лісів: поняття, ознаки, форми та методи. Зміст правової охорони лісових ресурсів. Правове забезпечення охорони і захисту лісів, його зміст.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони лісів. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства: підстави і порядок притягнення. Особливості майнової (таксової) відповідальності за шкоду, заподіяну рослинам (лісовим), занесеним до Червоної книги України. Порушення лісового законодавства як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 13. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу

Рослинний світ як об'єкт правового використання, відновлення, захисту та охорони. Особливості рослинного світу як природного об'єкта. Об'єкти рослинного світу. Поняття рослинних ресурсів. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення.

Поняття, ознаки та види права власності на рослинні ресурси. Суб'єкти й об'єкти права власності на рослинні ресурси. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на рослинні ресурси. Право державної, комунальної та приватної власності на об'єкти рослинного світу.

Поняття, ознаки та види права користування рослинним світом. Суб'єкти й об'єкти права користування рослинними ресурсами. Права й обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу. Правові форми використання та відтворення рослинних ресурсів. Види використання природних рослинних ресурсів. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу. Підстави виникнення, зміни та припинення права користування об'єктами рослинного світу.

Законодавство України про рослинний світ. Закон України «Про рослинний світ». Поняття та характеристика Червоної книги України. Зелена книга України: поняття та правове значення. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері охорони та використання рослинного світу. Міжнародні нормативно-правові документи в системі законодавства про рослинний світ.

Управління та контроль у галузі використання, відтворення й охорони рослинних ресурсів. Функції управління рослинними ресурсами. Державне регулювання режиму рослинного світу. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу. Інструкція про порядок установа нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів. Правове регулювання відтворення й охорони рослинних ресурсів: поняття, ознаки, форми та методи. Зміст правової охорони рослинних ресурсів. Правова охорона рослинного світу, форми її здійснення. Заходи щодо забезпечення охорони рослинного світу.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони рослинних ресурсів. Притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення законодавства про використання рослинного світу. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони та використання об'єктів рослинного світу. Підстави та порядок застосування кримінальної відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану об'єктам рослинного світу.

Тема 14. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу

Тваринний світ як об'єкт правового використання, відтворення й охорони. Поняття тваринних ресурсів. Об'єкти тваринного світу.

Поняття, ознаки та види права власності на тваринний світ. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на об'єкти тваринного світу.

Право користування об'єктами тваринного світу: поняття та ознаки. Зміст права використання об'єктів тваринного світу. Суб'єкти та об'єкти права користування тваринним світом. Права і обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Правові форми та види використання тваринного світу. Характеристика загального використання об'єктів тваринного світу. Особливості спеціального використання тваринного світу. Підстави та умови припинення права використання тваринного світу.

Правове регулювання мисливства, полювання та рибальства. Правове регулювання здійснення промислового рибальства. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства. Користування тваринним світом у наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях. Добування диких тварин з метою утримання і розведення у неволі чи напіввільних умовах. Використання корисних властивостей життєдіяльності тварин. Використання тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності.

Поняття та загальна характеристика законодавства про тваринний світ. Закон України «Про тваринний світ». Закон України «Про Червону книгу України». Підзаконні нормативно-правові акти у сфері охорони, використання та відтворення тваринного світу.

Особливості управління та контролю в галузі використання, відтворення та охорони тваринного світу. Функції управління тваринним світом. Система органів державного управління та їх повноваження у сфері охорони, використання та відтворення об'єктів тваринного світу. Види контролю в галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу. Правові засади здійснення моніторингу та контролю за додержанням законодавства про тваринний світ. Державний облік тварин. Правові засади та порядок ведення державного кадастру тваринного світу. Правові форми розподілу та перерозподілу тваринного світу.

Правове регулювання відтворення й охорони тваринного світу: поняття, ознаки, форми та методи. Зміст правової охорони тваринного світу. Система організаційно-правових заходів з охорони тваринного світу.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони тваринного світу: поняття, ознаки, підстави настання, види, порядок притягнення. Особливості майнової (таксової) відповідальності за шкоду, заподіяну незаконним добуванням або знищенням диких звірів і птахів, занесених до Червоної книги

України. Порушення законодавства в галузі використання, відновлення та охорони об'єктів тваринного світу як підстава притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 15. Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря

Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. Правове регулювання використання атмосферного повітря. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання атмосферного повітря. Правові форми та види використання атмосферного повітря. Економічно-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання атмосферного повітря.

Управління та контроль у галузі охорони атмосферного повітря, його функції. Стандартизація, нормування та державний облік у галузі охорони атмосферного повітря. Здійснення контролю і моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря. Порядок організації та проведення моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря.

Правове регулювання охорони атмосферного повітря: поняття, ознаки, форми та методи. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст. Правові форми й заходи щодо охорони атмосферного повітря, їхня характеристика. Порядок реалізації управлінських заходів щодо охорони атмосферного повітря. Клімат та озоновий шар як об'єкти правової охорони.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря: поняття, підстави й процедура притягнення. Порушення в галузі охорони атмосферного повітря як підстава для юридичної відповідальності. Особливості майнової відповідальності за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря. Адміністративна та кримінальна відповідальність у галузі охорони атмосферного повітря: поняття, особливості, підстави застосування та порядок притягнення.

Тема 16. Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони. Поняття та види територій і об'єктів природно-заповідного фонду, умови їх створення й порядок оголошення заповідними. Правове регулювання використання територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Законодавство України про природно-заповідний фонд.

Поняття, ознаки та види права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду. Форми власності на

території та об'єкти природно-заповідного фонду, особливості правового режиму їхніх земель. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду.

Поняття, ознаки та види права користування територіями й об'єктами природно-заповідного фонду. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Особливості правового режиму природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків. Правовий режим ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ. Особливості правового режиму ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків і парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Правовий режим охоронних зон природно-заповідного фонду.

Особливості державного управління й контролю в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Функції управління в галузі охорони та використання природно-заповідного фонду. Правові заходи збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Контроль за додержанням правового режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду: поняття, ознаки та система органів.

Відповідальність за порушення законодавства щодо використання й охорони територій і об'єктів природно-заповідного фонду. Правопорушення в галузі охорони і використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності. Майнова (таксова) відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 17. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон

Поняття та види природних лікувальних ресурсів і комплексів. Поняття й ознаки курорту, курортної зони, лікувально-оздоровчої зони, лікувально-оздоровчої місцевості та рекреаційних ресурсів. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.

Право власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території: поняття, ознаки та види. Суб'єкти й об'єкти права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території.

Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. Оголошення природних територій ліку-

вально-оздоровчими зонами. Державний кадастр природних лікувальних ресурсів: поняття, мета і порядок ведення. Поняття та особливості правового регулювання лікувально-оздоровчих та курортних зон. Правовий режим використання й охорони курорту. Види курортів. Порядок оголошення природного комплексу курортом. Правовий режим використання курорту на праві загального та спеціального користування. Правовий режим використання природних ресурсів округів санітарної охорони курортів. Правовий режим використання й охорони виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу, використання їх природних багатств.

Поняття та види правових режимів природних рекреаційних ресурсів. Правовий режим використання й охорони природних ресурсів рекреаційних зон. Поняття й ознаки рекреаційної зони. Юридичні критерії зонування рекреаційних зон. Нормативи рекреаційної завантаженості. Загальний правовий режим рекреаційних зон. Спеціальне використання природних ресурсів рекреаційних зон.

Особливості державного управління в галузі використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон. Державний нагляд і контроль за додержанням правил і норм використання природних лікувальних ресурсів. Поняття й особливості охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.

Відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.

Тема 18. Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві

Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах. Концепція сталого розвитку населених пунктів. Основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів у галузі екології. Здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду в Україні: цілі та завдання. Планування охорони довкілля в населених пунктах. Екологічна програма: мета, структура, перелік завдань.

Правова охорона довкілля на транспорті. Основні напрями охорони навколишнього природного середовища на транспорті. Особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі транспорту. Правові засоби забезпечення екологічної безпеки у сфері транспорту.

Правова охорона довкілля у промисловості. Промисловість та її вплив на довкілля. Напрями зменшення шкідливого впливу промислового виробництва. Загальні вимоги охорони навколишнього природного середовища у процесі господарювання. Основні заходи з охорони

навколишнього природного середовища у промисловості. Управління охороною навколишнього природного середовища на підприємстві.

Правова охорона довкілля у сільському господарстві. Негативний вплив сільського господарства на навколишнє природне середовище. Охорона навколишнього природного середовища від негативного впливу сільськогосподарського виробництва. Основні напрями та законодавче забезпечення охорони довкілля у сільському господарстві. Охорона сільського господарства від шкідливого впливу антропогенних чинників.

Правова охорона навколишнього природного середовища в атомній енергетиці. Дотримання норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки.

Юридична відповідальність за порушення екологічних вимог у населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві. Особливості правової відповідальності за порушення екологічного законодавства у населених пунктах. Види та заходи юридичної відповідальності за порушення еколого-правових норм у сферах транспорту, промисловості та сільського господарства.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Екологічне право» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

№ з/п	Назва модуля (розділу), теми навчальної дисципліни	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		поза-аудиторні заняття
			лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Модуль 1. Загальні положення екологічного права					
1.	Предмет, метод, система та джерела екологічного права	9	2	2	5
2.	Екологічні права та обов'язки громадян	10	2	2	6
3.	Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів	9	2	2	5
4.	Право власності на природні ресурси	10	2	2	6
5.	Право природокористування	9	–	2	7
6.	Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	10	–	4	6
7.	Економіко-правовий механізм у галузі екології	9	–	2	7
8.	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	9	–	2	7
	Всього	75	8	18	49
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів					
9.	Правове регулювання використання та охорони земель	8	2	4	2
10.	Правове регулювання використання та охорони надр	7	–	2	5
11.	Правове регулювання викори-	8	2	4	2

	стання та охорони вод				
12.	Правове регулювання використання та охорони лісів	7	–	2	5
13.	Правове регулювання використання та охорони рослинного світу	8	2	2	4
14.	Правове регулювання використання та охорони тваринного світу	7	–	2	5
15.	Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря	8	2	2	4
16.	Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду	7	–	2	5
17.	Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	7	–	2	5
18.	Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві	8	2	2	4
	Всього	75	10	24	41
	Разом:	150	18	42	90

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Екологічне право» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ з / п	Назва модуля (розділу), теми навчальної дисципліни	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		поза-аудиторні заняття
			лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Модуль 1. Загальні положення екологічного права					
1.	Предмет, метод, система та джерела екологічного права	9	2	–	7
2.	Екологічні права та обов'язки громадян	10	–	2	8
3.	Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів	9	–	–	9
4.	Право власності на природні ресурси	10	2	–	8
5.	Право природокористування	9	–	–	9
6.	Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	10	–	–	10
7.	Економіко-правовий механізм у галузі екології	9	–	–	9
8.	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	9	–	–	9
	Всього	75	4	2	69
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів					
9.	Правове регулювання використання та охорони земель	8	2	–	6
10.	Правове регулювання використання та охорони надр	7	–	2	5
11.	Правове регулювання використання та охорони вод	8	–	–	8
12.	Правове регулювання використання та охорони лісів	7	–	–	7

13.	Правове регулювання використання та охорони рослинного світу	8	–	–	8
14.	Правове регулювання використання та охорони тваринного світу	7	2	–	5
15.	Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря	8	–	–	8
16.	Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду	7	–	–	7
17.	Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	7	–	–	7
18.	Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві	8	–	–	8
	Всього	75	4	2	69
	Разом:	150	8	4	138

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
Модуль 1. Загальні положення екологічного права					
Тема 1. Предмет, метод, система та джерела екологічного права					
Лекційне заняття 1 1. Поняття та предмет екологічного права як галузі права. 2. Методи правового регулювання екологічних відносин. 3. Принципи екологічного права України. 4. Система екологічного права. 5. Поняття, система та особливості джерел екологічного права.	2	Семінарське заняття 1 1. Поняття та предмет екологічного права як галузі права. 2. Методи правового регулювання екологічних відносин. 3. Принципи екологічного права України. 4. Система екологічного права. 5. Поняття, система та особливості джерел екологічного права.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Становлення та розвиток екологічного права України. 2. Наука екологічного права та її розвиток в Україні. 3. Екологічне законодавство України. 4. Поресурсове законодавство – спеціалізовані джерела екологічного права України. 5. Міжнародно-правові акти у системі джерел екологічного права. 6. Актуальні проблеми правового забезпечення державної екологічної політики. <i>Завдання 2. Скориставшись ін-</i>	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>формаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічне право, екологічні правовідносини, метод екологічного права, принципи екологічного права, система екологічного права, джерела екологічного права.</p>	
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян					
<p>Лекційне заняття 2</p> <p>1. Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин. Види екологічних правовідносин.</p> <p>2. Склад екологічних правовідносин.</p> <p>3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина.</p> <p>4. Поняття екологічних прав суб'єктів екологічного права й екологічних правовідносин.</p>	2	<p>Семінарське заняття 2</p> <p>1. Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин. Види екологічних правовідносин.</p> <p>2. Склад екологічних правовідносин.</p> <p>3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина.</p> <p>4. Загальна характеристика системи екологічних прав громадян.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Законодавче закріплення екологічних прав і обов'язків.</p> <p>2. Місце екологічних прав людини у системі конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.</p> <p>3. Характеристика конституційних екологічних прав людини і громадянина.</p> <p>4. Реалізація екологічних прав на</p>	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>дян. Гарантії реалізації екологічних прав громадян.</p> <p>5. Поняття та види екологічних обов'язків громадян.</p> <p>6. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.</p> <p>7. Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав індивіда.</p> <p>8. Право на інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту.</p>		<p>галузевому і міжгалузевому рівнях.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічні правовідносини, об'єкт екологічних правовідносин, суб'єкт екологічних правовідносин, зміст екологічних правовідносин, юридичні факти, еколого-правовий статус людини, екологічні права, екологічні обов'язки.</i></p>	
Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів					
<p>Лекційне заняття 3</p> <p>1. Поняття та зміст управління в галузі екології.</p> <p>2. Принципи державного управління в галузі екології.</p> <p>3. Методи державного екологіч-</p>	2	<p>Семінарське заняття 3</p> <p>1. Поняття та зміст управління в галузі екології.</p> <p>2. Принципи державного управління в галузі екології.</p> <p>3. Методи державного екологіч-</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Організаційні функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля.</p> <p>2. Попереджувально-охоронні</p>	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
<p>ного управління.</p> <p>4. Функції державного управління в галузі екології.</p> <p>5. Участь України в системі міжнародної природоохоронної співпраці.</p> <p>6. Система та компетенція органів управління природокористуванням і охороною довкілля в Україні.</p>		<p>чного управління.</p> <p>4. Функції державного управління в галузі екології.</p> <p>5. Участь України в системі міжнародної природоохоронної співпраці.</p> <p>6. Система та компетенція органів управління природокористуванням і охороною довкілля в Україні.</p>		<p>функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля.</p> <p>3. Загальна характеристика структури й повноважень системи державних органів управління й контролю в екологічній сфері.</p> <p>4. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі екології.</p> <p>5. Органи державного управління природокористуванням та охороною довкілля спеціальної компетенції.</p> <p>6. Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі екології.</p> <p>7. Компетенція органів місцевого самоврядування в галузі екології.</p> <p>8. Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням та охороною довкілля.</p> <p>9. Роль недержавних екологічних</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>організацій у здійсненні регулювання й контролю в галузі екології.</p> <p>10. Реалізація міжнародних екологічних програм, концепцій, проектів в екологічній сфері.</p> <p>11. Екологічний аспект європейської інтеграції України.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: управління у галузі екології, принципи державного управління у сфері екології, методи державного екологічного управління, функції державного управління у сфері екології.</i></p>	
Тема 4. Право власності на природні ресурси					
Лекційне заняття 4 1. Поняття та зміст права власності	2	Семінарське заняття 4 1. Поняття та зміст права власності	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:	6

Назва теми (лекцій) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
<p>сті на природні ресурси. 2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. 3. Суб'єкти права власності на природні ресурси. 4. Об'єкти права власності на природні ресурси. 5. Підстави та порядок виникнення, зміни та припинення права власності на природні ресурси.</p>		<p>ності на природні ресурси. 2. Право державної власності на природні ресурси: поняття, особливості. 3. Право комунальної (колективної) власності на природні ресурси: поняття, особливості. 4. Право приватної власності на природні ресурси: поняття, особливості. 5. Підстави та порядок виникнення, зміни та припинення права власності на природні ресурси. 6. Права та обов'язки власників природних ресурсів. 7. Форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси.</p>		<p>1. Право власності на природні ресурси в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. 2. Загальна характеристика правомочностей власника на природні ресурси. 3. Реалізація права власності на природні ресурси. 4. Гарантії права власності на природні ресурси. 5. Форми забезпечення права власності на природні ресурси: нормативно-регулятивна, управлінська, судова. 6. Методи забезпечення права власності на природні ресурси: еколого-правові, економіко-правові, цивільно-правові, адміністративно-правові, кримінально-правові. 7. Загальна характеристика окремих об'єктів права власності на природні ресурси, зокрема на:</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>землю, надра, води, ліси, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, природно-заповідний фонд.</p> <p>8. Проблеми права власності на природні ресурси.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: право власності на природні ресурси, зміст права власності на природні ресурси, об'єкт права власності на природні ресурси, суб'єкт права власності на природні ресурси, право державної власності на природні ресурси, право комунальної власності на природні ресурси, право приватної власності на природні ресурси.</i></p>	
Тема 5. Право природокористування					

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
	–	Семінарське заняття 5 1. Поняття та загальна характеристика права природокористування. 2. Суб'єкти та об'єкти права природокористування, їх класифікація. 3. Умови та порядок виникнення, зміни та припинення права користування природними ресурсами. 4. Права і обов'язки природокористувачів: загальні та спеціальні. 5. Класифікація видів природокористування, їх характеристика. 6. Особливості використання природних ресурсів на умовах оренди.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Зміст права природокористування. 2. Характеристика основних принципів права природокористування. 3. Охорона, форми та способи захисту права природокористування. 4. Об'єктивне та суб'єктивне право природокористування. 5. Загальне природокористування: поняття та ознаки. 6. Спеціальне природокористування: поняття та ознаки. 7. Права й обов'язки суб'єктів орендних правовідносин природокористування. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: об'єктивне право природокористування, суб'єктивне право природокористування, загальне природокористування, спеціальне природокористування.</i>	
Тема 6. Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки					
	–	Семінарське заняття 6 1. Право екологічної безпеки як галузь права. 2. Поняття та ознаки екологічної безпеки. 3. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. 4. Основні принципи екологічної безпеки. 5. Сутність основних екологічних законів. 6. Види екологічної безпеки, їх характеристика. 7. Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної без-	4	<i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Поняття та система права екологічної безпеки. 2. Право екологічної безпеки в системі екологічного права України. 3. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки. 4. Правові засади національної екологічної безпеки. 5. Правове регулювання транснаціональної екологічної безпеки. 6. Аналіз та основні показники	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>пеки.</p> <p>Семінарське заняття 7</p> <p>1. Поняття екологічного ризику, його види.</p> <p>2. Оцінювання та управління екологічними ризиками.</p> <p>3. Поняття надзвичайних екологічних ситуацій, їх ознаки та класифікація.</p> <p>4. Правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації</p> <p>5. Правові заходи щодо забезпечення захисту населення та територій, запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних екологічних ситуацій.</p>		<p>екологічного ризику.</p> <p>7. Правова основа регулювання надзвичайних екологічних ситуацій.</p> <p>8. Поняття та юридичні ознаки зони надзвичайної екологічної ситуації.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: право екологічної безпеки, екологічна безпека, екологічні закони, транснаціональна екологічна безпека, екологічний ризик, надзвичайна екологічна ситуація, зона надзвичайної екологічної ситуації.</i></p>	
Тема 7. Економіко-правовий механізм у галузі екології					
	–	<p>Семінарське заняття 8</p> <p>1. Поняття та загальна характеристика економіко-правового</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i></p> <p>1. Роль держави у впровадженні</p>	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
		<p>механізму в галузі екології.</p> <p>2. Складові економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля.</p> <p>3. Функції економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>4. Нормативно-правові акти, що забезпечують реалізацію економічного механізму у сфері екології.</p> <p>5. Характеристика основних напрямів економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>6. Процедури екологічного страхування та екологічного аудиту, порядок їх проведення.</p> <p>7. Стимулювання в системі охорони навколишнього природно-</p>		<p>економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.</p> <p>2. Економічна доцільність впровадження інноваційних технологій.</p> <p>3. Правове забезпечення економічного регулювання сфери екології.</p> <p>4. Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологічних правовідносин.</p> <p>5. Організаційно-економічні заходи в природоохоронній галузі.</p> <p>6. Режим і порядок фінансування природоохоронних програм і заходів.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти терміноло-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		го середовища.		<i>гічний словник до теми:</i> економіко-правовий механізм у галузі екології, екологічне страхування, екологічний аудит, стимулювання у системі охорони навколишнього природного середовища.	
Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення					
	–	Семінарське заняття 9 1. Поняття та функції юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. 2. Підстави для застосування юридичної відповідальності в екологічній сфері. 3. Поняття, ознаки та склад екологічного правопорушення. 4. Види екологічних правопорушень. 5. Кримінальна відповідальність за екологічні злочини. Підстави для застосування кримінальної відповідальності в екологічній	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Юридична відповідальність в екологічному законодавстві. 2. Об'єкти екологічного правопорушення: загальні, спеціальні та особливі. 3. Екологічні правопорушення в залежності від предмета і об'єкта посягання. 4. Правопорушення по окремих галузях та інститутах екологічного законодавства. 5. Поняття злочину в екологічній сфері. Види злочинних діянь в екологічній сфері.	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>сфері.</p> <p>6. Адміністративна відповідальність як найпоширеніший вид юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.</p> <p>7. Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення (проступки).</p> <p>8. Цивільно-правова відповідальність за екологічні правопорушення (делікти).</p>		<p>6. Адміністративні стягнення, які застосовуються до правопорушників у екологічній сфері.</p> <p>7. Адміністративні екологічні правопорушення: види, склади.</p> <p>8. Класифікація екологічних правопорушень в адміністративному законодавстві.</p> <p>9. Види дисциплінарних стягнень у екологічній сфері.</p> <p>10. Способи (методи) обчислення шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями, які передбачаються екологічним законодавством.</p> <p>11. Заходи реагування на екологічні правопорушення.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: юридич-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				на відповідальність, екологічне правопорушення, склад екологічного правопорушення, суб'єкт екологічного правопорушення, об'єкт екологічного правопорушення, суб'єктивна сторона екологічного правопорушення, об'єктивна сторона екологічного правопорушення, кримінальна відповідальність за екологічне правопорушення, адміністративна відповідальність за екологічне правопорушення, дисциплінарна відповідальність за екологічне правопорушення, цивільно-правова відповідальність за екологічне правопорушення.	
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів					
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони земель					
Лекційне заняття 5 1. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель.	2	Семінарське заняття 10 1. Земельний фонд України та його склад. 2. Поняття, ознаки та види зе-	4	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття й ознаки землі. 2. Суб'єкти й об'єкти земельних	2

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
<p>2. Земля як об'єкт правового регулювання використання, відновлення та охорони.</p> <p>3. Земельний фонд України та його склад.</p> <p>4. Структура земельних правовідносин.</p> <p>5. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні.</p> <p>6. Державне управління в галузі використання, відтворення й охорони земель.</p> <p>7. Поняття та значення землеустрою.</p>		<p>мельних правовідносин.</p> <p>3. Структура земельних правовідносин</p> <p>4. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин.</p> <p>5. Поняття, ознаки та види права власності на земельні ресурси.</p> <p>Семінарське заняття 11</p> <p>1. Поняття, ознаки та види права землекористування.</p> <p>2. Система органів управління в галузі земельних відносин. Функції управління земельними ресурсами.</p> <p>3. Правова охорона земель: поняття, ознаки, форми та методи.</p> <p>4. Характеристика суті та змісту землеустрою. Принципи і завдання землеустрою.</p> <p>5. Відповідальність за пору-</p>		<p>правовідносин.</p> <p>3. Система земельних відносин в Україні.</p> <p>4. Земельні відносини в умовах земельної реформи.</p> <p>5. Зміст і особливості права власності на землю.</p> <p>6. Правові форми власності на землю.</p> <p>7. Оренда землі.</p> <p>8. Права та обов'язки землекористувачів.</p> <p>9. Підстави виникнення, зміни та припинення права землекористування.</p> <p>10. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: основні завдання та функції.</p> <p>11. Види землеустрою.</p> <p>12. Система землеустрою.</p> <p>13. Правове регулювання відтворення земель (відновлення їх ро-</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		шення законодавства щодо використання, відтворення й охорони земель.		дючості). 14. Зміст правової охорони земельних ресурсів. 15. Принципи охорони земель. <i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i> <i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: земля як природний ресурс, використання земель, відтворення земель, охорона земель, земельні правовідносини, земельний фонд України, землеустрій, оренда землі, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру.</i>	
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони надр					
	–	Семінарське заняття 12 1. Надра як об'єкт правового регулювання використання й охорони. 2. Фонд надр України: склад,	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Визначення поняття надр як природного ресурсу. 2. Суб'єкти та об'єкти права влас-	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>призначення.</p> <p>3. Право власності на надра: поняття, зміст та види.</p> <p>4. Поняття, ознаки та види права надрокористування.</p> <p>5. Підстави виникнення, зміни та припинення права надрокористування.</p> <p>6. Правове регулювання екологічного вивчення надр.</p> <p>7. Управління та контроль у галузі використання й охорони надр.</p> <p>8. Правова охорона надр: поняття, ознаки, форми, методи та заходи.</p> <p>9. Відповідальність за порушення законодавства щодо використання та охорони надр.</p>		<p>ності на надра.</p> <p>3. Правові форми і методи захисту права власності на надра.</p> <p>4. Суб'єкти й об'єкти права надрокористування.</p> <p>5. Права та обов'язки надрокористувачів.</p> <p>6. Особливості правовідносин з геологічного вивчення, розвідування та використання надр.</p> <p>7. Система органів управління в галузі використання й охорони надр.</p> <p>8. Державна служба геології та надр України: основні завдання та функції.</p> <p>9. Функції управління надрами.</p> <p>10. Правові форми розподілу та перерозподілу надр.</p> <p>11. Правові засади ведення Державного кадастру родовищ та проявів корисних копалин.</p> <p>12. Зміст правової охорони надр.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>13. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні.</p> <p>14. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра.</p> <p>15. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: надра, корисні копалини, родовище корисних копалин, фонд надр України, право надрокористування, тимчасове надрокористування, постійне надрокористування, гірничі відносини, геологічне вивчення надр, правова охорона надр, Державна служба геології</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				та надр України, управління в галузі охорони та використання надр.	
Тема 11. Правове регулювання використання та охорони вод					
Лекційне заняття 6 1. Поняття, предмет і система водного права. 2. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. 3. Правовий режим використання, відтворення та охорони вод в Україні. 4. Водне законодавство України. 5. Управління й контроль в галузі використання, відновлення та охорони вод. 6. Право власності на води. 7. Поняття та види права водокористування.	2	Семінарське заняття 13 1. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. 2. Загальна характеристика та склад водного фонду України. 3. Поняття, ознаки та види права власності на водні ресурси. 4. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на водні ресурси. 5. Загальне та спеціальне водокористування, їх особливості. Семінарське заняття 14 1. Державне управління водними ресурсами: зміст і сутність. 2. Види та засоби контролю за використанням і охороною вод,	4	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Ознаки права водокористування. 2. Суб'єкти й об'єкти права водокористування. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права водокористування. 4. Права та обов'язки водокористувачів. 5. Особливості права користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди. 6. Державне агентство водних ресурсів України: основні завдання та функції. 7. Функції управління, його види (загальне, спеціальне; державне,	2

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>відтворенням водних ресурсів.</p> <p>3. Державний моніторинг вод: поняття, мета, складові компоненти.</p> <p>4. Правова охорона вод: поняття, ознаки, форми, методи та заходи.</p> <p>5. Відповідальність за порушення водного законодавства: поняття, підстави та порядок притягнення.</p>		<p>громадське).</p> <p>8. Державний облік водокористування: поняття, сутність, організація ведення.</p> <p>9. Державний водний кадастр, його мета, правила і порядок ведення.</p> <p>10. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу водних ресурсів.</p> <p>11. Вирішення спорів з питань використання й охорони вод.</p> <p>12. Зміст правової охорони водних ресурсів.</p> <p>13. Водоохоронні зони. Прибережні захисні, берегові смуги, смуги відведення.</p> <p>14. Вимоги щодо охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання.</p> <p>15. Адміністративна та кримінальна відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням водного</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				законодавства. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі. Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: водне право, водні правовідносини, метод водного права, вода, право водокористування, загальне водокористування, спеціальне водокористування, первинні водокористувачі, вторинні водокористувачі, водне законодавство, Державне агентство водних ресурсів України.	
Тема 12. Правове регулювання використання та охорони лісів					
	–	Семінарське заняття 15 1. Ліс як об'єкт правового регулювання використання, відновлення, захисту та охорони. 2. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Право державної власності на ліси: поняття, суб'єкти, особливості. 2. Право комунальної власності	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
		<p>Лісовий фонд України: склад, характеристика.</p> <p>3. Поняття, ознаки та види права власності на лісові ресурси.</p> <p>4. Поняття, ознаки та види права лісокористування.</p> <p>5. Права і обов'язки лісокористувачів.</p> <p>6. Право побічного лісокористування.</p> <p>7. Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин. Функції управління лісовими ресурсами.</p> <p>8. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів: завдання та види.</p> <p>9. Правова охорона лісів: поняття, ознаки, форми та методи.</p> <p>10. Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони лісів.</p>		<p>на ліси: поняття, суб'єкти, особливості.</p> <p>3. Набуття права приватної власності на ліси, характеристика його суб'єктів.</p> <p>4. Захист права власності на ліс.</p> <p>5. Класифікація лісокористування: за підставами виникнення, за цільовим призначенням, за правовою формою.</p> <p>6. Суб'єкти й об'єкти права лісокористування.</p> <p>7. Підстави виникнення, зміни та припинення права лісокористування.</p> <p>8. Особливості постійного та тимчасового лісокористування.</p> <p>9. Лісові сервітути.</p> <p>10. Особливості спеціального права користування лісовими об'єктами для заготівлі деревини, живиці та другорядних лісових матеріалів.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>11. Особливості реалізації права культурно-оздоровчого, рекреаційного, спортивного, туристичного та науково-дослідного лісокористування.</p> <p>12. Державне агентство лісових ресурсів України.</p> <p>13. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства: підстави і порядок притягнення.</p> <p>14. Порушення лісового законодавства як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: ліс, лісова ділянка, земельна лісова ділянка, лісові ресурси, лісовий фонд</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				України, лісове право, лісові відносини, право лісокористування, право побічного лісокористування, Державне агентство лісових ресурсів України, лісовий сервітут.	
Тема 13. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу					
Лекційне заняття 7 1. Рослинний світ як об'єкт правового використання, відновлення, захисту та охорони. 2. Законодавство України про рослинний світ. 3. Державне регулювання режиму рослинного світу. 4. Право державної, комунальної та приватної власності на об'єкти рослинного світу. 5. Правові форми використання та відтворення рослинних ресурсів. 6. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу.	2	Семінарське заняття 16 1. Рослинний світ як об'єкт правового використання, відновлення, захисту та охорони. 2. Поняття, ознаки та види права власності на рослинні ресурси. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на рослинні ресурси. 4. Поняття, ознаки та види права користування рослинним світом. 5. Види використання природних рослинних ресурсів. 6. Поняття та характеристика	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Особливості рослинного світу як природного об'єкта. 2. Об'єкти рослинного світу. 3. Поняття рослинних ресурсів. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення. 4. Суб'єкти й об'єкти права власності на рослинні ресурси. 5. Права й обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу. 6. Підстави виникнення, зміни та припинення права користування об'єктами рослинного світу.	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
7. Правова охорона рослинного світу, форми її здійснення.		Червоної книги України. Зелена книга України: поняття та правове значення. 7. Управління та контроль у галузі використання, відтворення й охорони рослинних ресурсів. 8. Правова охорона рослинного світу, форми її здійснення. Заходи щодо забезпечення охорони рослинного світу. 9. Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони рослинних ресурсів.		7. Закон України «Про рослинний світ». 8. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері охорони та використання рослинного світу. 9. Міжнародні нормативно-правові документи в системі законодавства про рослинний світ. 10. Функції управління рослинними ресурсами. 11. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу. 12. Правове регулювання відтворення й охорони рослинних ресурсів: поняття, ознаки, форми та методи. 13. Зміст правової охорони рослинних ресурсів. 14. Притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення законодавства про використання рослинного світу.	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>15. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони та використання об'єктів рослинного світу.</p> <p>16. Підстави та порядок застосування кримінальної відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ.</p> <p>17. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану об'єктам рослинного світу.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: рослинний світ, об'єкти рослинного світу, природні рослинні ресурси, природні рослинні ресурси загальнодержавного значення, природні рослинні ресурси місцевого</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				значення, право користування рослинним світом, Червона книга України, Зелена книга України, загальне використання рослинного світу, спеціальне використання рослинного світу.	
Тема 14. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу					
	–	Семінарське заняття 17 1. Тваринний світ як об'єкт правового використання, відтворення й охорони. 2. Поняття, ознаки та види права власності на тваринний світ. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на об'єкти тваринного світу. 4. Право користування об'єктами тваринного світу: поняття та ознаки. Зміст права використання об'єктів тваринного світу. 5. Суб'єкти та об'єкти права користування тваринним сві-	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття тваринних ресурсів. Об'єкти тваринного світу. 2. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. 3. Характеристика загального використання об'єктів тваринного світу. 4. Особливості спеціального використання тваринного світу. 5. Підстави та умови припинення права використання тваринного світу. 6. Правове регулювання здійс-	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>том. Права і обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу.</p> <p>6. Правові форми та види використання тваринного світу.</p> <p>7. Правове регулювання мисливства, полювання та рибальства.</p> <p>8. Система органів державного управління та їх повноваження у сфері охорони, використання та відтворення об'єктів тваринного світу.</p> <p>9. Зміст правової охорони тваринного світу. Система організаційно-правових заходів з охорони тваринного світу.</p> <p>10. Відповідальність за порушення законодавства щодо використання, відтворення й охорони тваринного світу: поняття, ознаки, підстави настання, види, порядок притягнення.</p>		<p>нення промислового рибальства.</p> <p>7. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства.</p> <p>8. Користування тваринним світом у наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних цілях.</p> <p>9. Добування диких тварин з метою утримання і розведення у неволі чи напіввільних умовах.</p> <p>10. Використання тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності.</p> <p>11. Державний облік тварин. Правові засади та порядок ведення державного кадастру тваринного світу.</p> <p>12. Правові форми розподілу та перерозподілу тваринного світу.</p> <p>13. Правове регулювання відтворення й охорони тваринного світу: поняття, ознаки, форми та</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>методи.</p> <p>14. Особливості майнової (таксо-вої) відповідальності за шкоду, заподіяну незаконним добуванням або знищенням диких звірів і птахів, занесених до Червоної книги України.</p> <p>15. Порушення законодавства в галузі використання, відновлення та охорони об'єктів тваринного світу як підстава притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: тваринний світ, об'єкти тваринного світу, дикі тварини, Державна екологічна інспекція України, право</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				користування об'єктами тваринного світу, мисливство, полювання, любительське і спортивне рибальство, загальне використання об'єктів тваринного світу, спеціальне використання об'єктів тваринного світу.	
Тема 15. Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря					
Лекційне заняття 8 1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. 2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. 3. Управління та контроль у галузі охорони атмосферного повітря, його функції. 4. Правове регулювання використання атмосферного повітря. 5. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст.	2	Семінарське заняття 18 1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. 2. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання атмосферного повітря. 3. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. 4. Управління та контроль у галузі охорони атмосферного повітря, його функції. 5. Стандартизація, нормування та державний облік у галузі охорони атмосферного повітря.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Правові форми та види використання атмосферного повітря. 2. Економічно-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання атмосферного повітря. 3. Здійснення контролю і моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря. 4. Правове регулювання охорони атмосферного повітря: поняття, ознаки, форми та методи. 5. Правові форми й заходи щодо	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>6. Правове регулювання використання атмосферного повітря.</p> <p>7. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст.</p>		<p>охорони атмосферного повітря, їхня характеристика.</p> <p>6. Порядок реалізації управлінських заходів щодо охорони атмосферного повітря.</p> <p>7. Клімат та озоновий шар як об'єкти правової охорони.</p> <p>8. Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря: поняття, підстави й процедура притягнення.</p> <p>9. Особливості майнової відповідальності за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: атмосферне повітря, право використання атмосферного повітря, охо-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				рона атмосферного повітря, загальне використання атмосферного повітря, спеціальне використання атмосферного повітря.	
Тема 16. Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду					
	–	Семінарське заняття 19 1. Поняття та види територій і об'єктів природно-заповідного фонду, умови їх створення й порядок оголошення заповідними. 2. Поняття, ознаки та види права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду. 3. Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду, особливості правового режиму їхніх земель. 4. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони. 2. Правове регулювання використання територій і об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Законодавство України про природно-заповідний фонд. 4. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду. 5. Поняття, ознаки та види права користування територіями й об'єктами природно-заповідного фонду. 6. Особливості правового режиму	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>5. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>6. Правовий режим охоронних зон природно-заповідного фонду.</p> <p>7. Особливості державного управління й контролю в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.</p> <p>8. Функції управління в галузі охорони та використання природно-заповідного фонду.</p> <p>9. Відповідальність за порушення законодавства щодо використання й охорони територій і об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>10. Майнова (таксова) відповідальність за порушення законодавства про природно-</p>		<p>природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків.</p> <p>7. Правовий режим ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ.</p> <p>8. Особливості правового режиму ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків і парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.</p> <p>9. Правові заходи збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>10. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>11. Контроль за додержанням правового режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду: поняття, ознаки та система органів.</p> <p>12. Правопорушення в галузі</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
		заповідний фонд.		<p>охорони і використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності.</p> <p>13. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: природно-заповідний фонд, землі природно-заповідного фонду, охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, державний природно-заповідний фонд, режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду, природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні пар-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				ки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	
Тема 17. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон					
	—	Семінарське заняття 20 1. Поняття та види природних лікувальних ресурсів і комплексів. 2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення. 3. Право власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території: поняття, ознаки та види. 4. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. 5. Оголошення природних територій лікувально-оздоровчими зонами.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття й ознаки курорту, курортної зони, лікувально-оздоровчої зони, лікувально-оздоровчої місцевості та рекреаційних ресурсів. 2. Суб'єкти й об'єкти права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території. 4. Державний кадастр природних лікувальних ресурсів: поняття, мета і порядок ведення.	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>6. Правовий режим використання й охорони курорту. Види курортів.</p> <p>7. Правовий режим використання й охорони виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу, використання їх природних багатств.</p> <p>8. Поняття та види правових режимів природних рекреаційних ресурсів. Поняття й ознаки рекреаційної зони.</p> <p>9. Особливості державного управління в галузі використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.</p> <p>10. Відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.</p>		<p>5. Поняття та особливості правового регулювання лікувально-оздоровчих та курортних зон.</p> <p>6. Порядок оголошення природного комплексу курортом.</p> <p>7. Правовий режим використання курорту на праві загального та спеціального користування.</p> <p>8. Правовий режим використання природних ресурсів округів санітарної охорони курортів.</p> <p>9. Правовий режим використання й охорони природних ресурсів рекреаційних зон.</p> <p>10. Юридичні критерії зонування рекреаційних зон.</p> <p>11. Загальний правовий режим рекреаційних зон. Спеціальне використання природних ресурсів рекреаційних зон.</p> <p>12. Державний нагляд і контроль за додержанням правил і норм використання природних лікува-</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>льних ресурсів.</p> <p>13. Поняття й особливості охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: курортні зони, лікувально-оздоровчі зони, лікувально-оздоровча місцевість, природні лікувальні ресурси, курорт, рекреаційна зона, загальний правовий режим рекреаційних зон, спеціальний правовий режим рекреаційних зон, виключна морська економічна зона, континентальний шельф.</i></p>	
Тема 18. Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві					
Лекційне заняття 9 1. Правова охорона навколишньо-	2	Семінарське заняття 21 1. Основні напрями державної	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
<p>го природного середовища в населених пунктах.</p> <p>2. Правова охорона довкілля у сільському господарстві.</p> <p>3. Правова охорона довкілля в промисловості.</p> <p>4. Правова охорона довкілля на транспорті.</p> <p>5. Правова охорона навколишнього природного середовища в атомній енергетиці.</p>		<p>політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів у галузі екології.</p> <p>2. Здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду в Україні: цілі та завдання.</p> <p>3. Екологічна програма: мета, структура, перелік завдань.</p> <p>4. Основні напрямки охорони навколишнього природного середовища на транспорті.</p> <p>5. Правові засоби забезпечення екологічної безпеки у сфері транспорту.</p> <p>6. Промисловість та її вплив на довкілля. Напрями зменшення шкідливого впливу промислового виробництва.</p> <p>7. Охорона навколишнього природного середовища від негативного впливу сільськогосподарського виробництва.</p> <p>8. Правова охорона навколиш-</p>		<p>1. Концепція сталого розвитку населених пунктів.</p> <p>2. Планування охорони довкілля в населених пунктах.</p> <p>3. Особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі транспорту.</p> <p>4. Загальні вимоги охорони навколишнього природного середовища в процесі господарювання.</p> <p>5. Основні заходи з охорони навколишнього природного середовища в промисловості.</p> <p>6. Управління охороною навколишнього природного середовища на підприємстві.</p> <p>7. Негативний вплив сільського господарства на навколишнє природне середовище.</p> <p>8. Основні напрями та законодавче забезпечення охорони довкілля у сільському господарстві.</p> <p>9. Охорона сільського господарс-</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>ного природного середовища в атомній енергетиці.</p> <p>9. Види та заходи юридичної відповідальності за порушення еколого-правових норм у сферах транспорту, промисловості та сільського господарства.</p>		<p>тва від шкідливого впливу антропогенних чинників.</p> <p>10. Дотримання норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки.</p> <p>11. Юридична відповідальність за порушення екологічних вимог у населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві.</p> <p>12. Особливості правової відповідальності за порушення екологічного законодавства у населених пунктах.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічна програма, санітарна охорона навколишнього середовища, сільське господарство, землі сільсь-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				когосподарського призначення, меліорація земель, рекультивация земель, деградовані землі, техногенно забруднені землі, екологічний паспорт, виробничі відходи, атомна радіація.	
Разом по дисципліні	18		42		90

Таблиця 4.4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
Модуль 1. Загальні положення екологічного права					
Тема 1. Предмет, метод, система та джерела екологічного права					
Лекційне заняття 1 1. Поняття та предмет екологічного права як галузі права. 2. Методи правового регулювання екологічних відносин. 3. Принципи екологічного права України. 4. Система екологічного права. 5. Поняття, система та особливості джерел екологічного права.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Становлення та розвиток екологічного права України. 2. Наука екологічного права та її розвиток в Україні. 3. Екологічне законодавство України. 4. Поресурсове законодавство – спеціалізовані джерела екологічного права України. 5. Міжнародно-правові акти у системі джерел екологічного права. 6. Актуальні проблеми правового забезпечення державної екологічної політики.	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічне право, екологічні правовідносини, метод екологічного права, принципи екологічного права, система екологічного права, джерела екологічного права.</i></p>	
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян					
	–	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>1. Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин. Види екологічних правовідносин.</p> <p>2. Склад екологічних правовідносин.</p> <p>3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Законодавче закріплення екологічних прав і обов'язків.</p> <p>2. Місце екологічних прав людини у системі конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.</p> <p>3. Характеристика конституційних екологічних прав людини і</p>	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
		<p>4. Загальна характеристика системи екологічних прав громадян. Гарантії реалізації екологічних прав громадян.</p> <p>5. Поняття та види екологічних обов'язків громадян.</p> <p>6. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.</p> <p>7. Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав індивіда.</p> <p>8. Право на інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту.</p>		<p>громадянина.</p> <p>4. Реалізація екологічних прав на галузевому і міжгалузевому рівнях.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічні правовідносини, об'єкт екологічних правовідносин, суб'єкт екологічних правовідносин, зміст екологічних правовідносин, юридичні факти, еколого-правовий статус людини, екологічні права, екологічні обов'язки.</i></p>	
Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i></p> <p>1. Організаційні функції управлін-</p>	9

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>ня у сфері природокористування та охорони довкілля.</p> <p>2. Попереджувально-охоронні функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля.</p> <p>3. Загальна характеристика структури й повноважень системи державних органів управління й контролю в екологічній сфері.</p> <p>4. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі екології.</p> <p>5. Органи державного управління природокористуванням та охороною довкілля спеціальної компетенції.</p> <p>6. Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі екології.</p> <p>7. Компетенція органів місцевого самоврядування в галузі екології.</p> <p>8. Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням та охороною довкілля.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>ля.</p> <p>9. Роль недержавних екологічних організацій у здійсненні регулювання й контролю в галузі екології.</p> <p>10. Реалізація міжнародних екологічних програм, концепцій, проектів в екологічній сфері.</p> <p>11. Екологічний аспект європейської інтеграції України.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: управління у галузі екології, принципи державного управління у сфері екології, методи державного екологічного управління, функції державного управління у сфері екології.</i></p>	
Тема 4. Право власності на природні ресурси					

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
Лекційне заняття 2 1. Поняття та зміст права власності на природні ресурси. 2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. 3. Суб'єкти права власності на природні ресурси. 4. Об'єкти права власності на природні ресурси. 5. Підстави та порядок виникнення, зміни та припинення права власності на природні ресурси.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Право власності на природні ресурси в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. 2. Загальна характеристика правомочностей власника на природні ресурси. 3. Реалізація права власності на природні ресурси. 4. Гарантії права власності на природні ресурси. 5. Форми забезпечення права власності на природні ресурси: нормативно-регулятивна, управлінська, судова. 6. Методи забезпечення права власності на природні ресурси: еколого-правові, економіко-правові, цивільно-правові, адміністративно-правові, кримінально-правові. 7. Загальна характеристика окре-	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>мих об'єктів права власності на природні ресурси, зокрема на: землю, надра, води, ліси, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, природно-заповідний фонд.</p> <p>8. Проблеми права власності на природні ресурси.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: право власності на природні ресурси, зміст права власності на природні ресурси, об'єкт права власності на природні ресурси, суб'єкт права власності на природні ресурси, право державної власності на природні ресурси, право комунальної власності на природні ресурси, право приватної власності на</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				природні ресурси.	
Тема 5. Право природокористування					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст права природокористування. 2. Характеристика основних принципів права природокористування. 3. Охорона, форми та способи захисту права природокористування. 4. Об'єктивне та суб'єктивне право природокористування. 5. Загальне природокористування: поняття та ознаки. 6. Спеціальне природокористування: поняття та ознаки. 7. Права й обов'язки суб'єктів орендних правовідносин природокористування. <p><i>Завдання 2. Скориставшись інфо-</i></p>	9

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>рмаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</p> <p>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: об'єктивне право природокористування, суб'єктивне право природокористування, загальне природокористування, спеціальне природокористування.</p>	
Тема 6. Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та система права екологічної безпеки. 2. Право екологічної безпеки в системі екологічного права України. 3. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки. 4. Правові засади національної екологічної безпеки. 	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>5. Правове регулювання транснаціональної екологічної безпеки.</p> <p>6. Аналіз та основні показники екологічного ризику.</p> <p>7. Оцінювання та управління екологічними ризиками.</p> <p>8. Правова основа регулювання надзвичайних екологічних ситуацій.</p> <p>9. Поняття та юридичні ознаки зони надзвичайної екологічної ситуації.</p> <p>10. Правові заходи щодо забезпечення захисту населення та територій, запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних екологічних ситуацій.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: право еко-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				логічної безпеки, екологічна безпека, екологічні закони, транснаціональна екологічна безпека, екологічний ризик, надзвичайна екологічна ситуація, зона надзвичайної екологічної ситуації.	
Тема 7. Економіко-правовий механізм у галузі екології					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Роль держави у впровадженні економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. 2. Економічна доцільність впровадження інноваційних технологій. 3. Правове забезпечення економічного регулювання сфери екології. 4. Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологіч-	9

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>них правовідносин. 5. Організаційно-економічні заходи в природоохоронній галузі. 6. Режим і порядок фінансування природоохоронних програм і заходів. <i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i> <i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: економіко-правовий механізм у галузі екології, екологічне страхування, екологічний аудит, стимулювання у системі охорони навколишнього природного середовища.</i></p>	
Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i> 1. Юридична відповідальність в екологічному законодавстві.</p>	9

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>2. Об'єкти екологічного правопорушення: загальні, спеціальні та особливі.</p> <p>3. Екологічні правопорушення в залежності від предмета і об'єкта посягання.</p> <p>4. Правопорушення по окремих галузях та інститутах екологічного законодавства.</p> <p>5. Поняття злочину в екологічній сфері. Види злочинних діянь в екологічній сфері.</p> <p>6. Адміністративні стягнення, які застосовуються до правопорушників у екологічній сфері.</p> <p>7. Адміністративні екологічні правопорушення: види, склади.</p> <p>8. Класифікація екологічних правопорушень в адміністративному законодавстві.</p> <p>9. Види дисциплінарних стягнень у екологічній сфері.</p> <p>10. Способи (методи) обчислення</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями, які передбачаються екологічним законодавством.</p> <p>11. Заходи реагування на екологічні правопорушення.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: юридична відповідальність, екологічне правопорушення, склад екологічного правопорушення, суб'єкт екологічного правопорушення, об'єкт екологічного правопорушення, суб'єктивна сторона екологічного правопорушення, об'єктивна сторона екологічного правопорушення, кримінальна відповідальність за екологічне правопорушення, адміністративна відпові-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				дальність за екологічне правопорушення, дисциплінарна відповідальність за екологічне правопорушення, цивільно-правова відповідальність за екологічне правопорушення.	
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів					
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони земель					
Лекційне заняття 3 1. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель. 2. Земля як об'єкт правового регулювання використання, відновлення та охорони. 3. Земельний фонд України та його склад. 4. Структура земельних правовідносин. 5. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття й ознаки землі. 2. Суб'єкти й об'єкти земельних правовідносин. 3. Система земельних відносин в Україні. 4. Земельні відносини в умовах земельної реформи. 5. Зміст і особливості права власності на землю. 6. Правові форми власності на землю. 7. Оренда землі.	6

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
<p>6. Державне управління в галузі використання, відтворення й охорони земель.</p> <p>7. Поняття та значення землеустрою.</p>				<p>8. Права та обов'язки землекористувачів.</p> <p>9. Підстави виникнення, зміни та припинення права землекористування.</p> <p>10. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру: основні завдання та функції.</p> <p>11. Види землеустрою.</p> <p>12. Система землеустрою.</p> <p>13. Правове регулювання відтворення земель (відновлення їх родючості).</p> <p>14. Зміст правової охорони земельних ресурсів.</p> <p>15. Принципи охорони земель.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: земля як</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				природній ресурс, використання земель, відтворення земель, охорона земель, земельні правовідносини, земельний фонд України, землеустрій, оренда землі, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру.	
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони надр					
	–	Семінарське заняття 2 1. Надра як об'єкт правового регулювання використання й охорони. 2. Фонд надр України: склад, призначення. 3. Право власності на надра: поняття, зміст та види. 4. Поняття, ознаки та види права надрокористування. 5. Підстави виникнення, зміни та припинення права надрокористування. 6. Правове регулювання еколо-	–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Визначення поняття надр як природного ресурсу. 2. Суб'єкти та об'єкти права власності на надра. 3. Правові форми і методи захисту права власності на надра. 4. Суб'єкти й об'єкти права надрокористування. 5. Права та обов'язки надрокористувачів. 6. Особливості правовідносин з геологічного вивчення, розвіду-	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
		<p>гічного вивчення надр.</p> <p>7. Управління та контроль у галузі використання й охорони надр.</p> <p>8. Правова охорона надр: поняття, ознаки, форми, методи та заходи.</p> <p>Відповідальність за порушення законодавства щодо використання та охорони надр.</p>		<p>вання та використання надр.</p> <p>7. Система органів управління в галузі використання й охорони надр.</p> <p>8. Державна служба геології та надр України: основні завдання та функції.</p> <p>9. Функції управління надрами.</p> <p>10. Правові форми розподілу та перерозподілу надр.</p> <p>11. Правові засади ведення Державного кадастру родовищ та проявів корисних копалин.</p> <p>12. Зміст правової охорони надр.</p> <p>13. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні.</p> <p>14. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра.</p> <p>15. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної та кримінальної відповідальності.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: надра, корисні копалини, родовище корисних копалин, фонд надр України, право надрокористування, тимчасове надрокористування, постійне надрокористування, гірничі відносини, геологічне вивчення надр, правова охорона надр, Державна служба геології та надр України, управління в галузі охорони та використання надр.</i></p>	
Тема 11. Правове регулювання використання та охорони вод					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</i></p> <p>1. Ознаки права водокористування.</p> <p>2. Суб'єкти й об'єкти права водо-</p>	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>користування.</p> <p>3. Підстави виникнення, зміни та припинення права водокористування.</p> <p>4. Права та обов'язки водокористувачів.</p> <p>5. Особливості права користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди.</p> <p>6. Державне агентство водних ресурсів України: основні завдання та функції.</p> <p>7. Функції управління, його види (загальне, спеціальне; державне, громадське).</p> <p>8. Державний облік водокористування: поняття, сутність, організація ведення.</p> <p>9. Державний водний кадастр, його мета, правила і порядок ведення.</p> <p>10. Державний моніторинг вод: поняття, мета, складові компоненти.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>нти.</p> <p>11. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу водних ресурсів.</p> <p>12. Вирішення спорів з питань використання й охорони вод.</p> <p>13. Зміст правової охорони водних ресурсів.</p> <p>14. Водоохоронні зони. Прибережні захисні, берегові смуги, смуги відведення.</p> <p>15. Вимоги щодо охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання.</p> <p>16. Адміністративна та кримінальна відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням водного законодавства.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологі-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				чний словник до теми: водне право, водні правовідносини, метод водного права, вода, право водокористування, загальне водокористування, спеціальне водокористування, первинні водокористувачі, вторинні водокористувачі, водне законодавство, Державне агентство водних ресурсів України.	
Тема 12. Правове регулювання використання та охорони лісів					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Право державної власності на ліси: поняття, суб'єкти, особливості. 2. Право комунальної власності на ліси: поняття, суб'єкти, особливості. 3. Набуття права приватної власності на ліси, характеристика його суб'єктів. 4. Захист права власності на ліс.	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>5. Класифікація лісокористування: за підставами виникнення, за цільовим призначенням, за правовою формою.</p> <p>6. Суб'єкти й об'єкти права лісокористування.</p> <p>7. Підстави виникнення, зміни та припинення права лісокористування.</p> <p>8. Особливості постійного та тимчасового лісокористування.</p> <p>9. Лісові сервітути.</p> <p>10. Особливості спеціального права користування лісовими об'єктами для заготівлі деревини, живиці та другорядних лісових матеріалів.</p> <p>11. Особливості реалізації права культурно-оздоровчого, рекреаційного, спортивного, туристичного та науково-дослідного лісокористування.</p> <p>12. Державне агентство лісових</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>ресурсів України.</p> <p>13. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства: підстави і порядок притягнення.</p> <p>14. Порушення лісового законодавства як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: ліс, лісова ділянка, земельна лісова ділянка, лісові ресурси, лісовий фонд України, лісове право, лісові відносини, право лісокористування, право побічного лісокористування, Державне агентство лісових ресурсів України, лісовий сервітут.</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
Тема 13. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості рослинного світу як природного об'єкта. 2. Об'єкти рослинного світу. 3. Поняття рослинних ресурсів. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення. 4. Суб'єкти й об'єкти права власності на рослинні ресурси. 5. Права й обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу. 6. Підстави виникнення, зміни та припинення права користування об'єктами рослинного світу. 7. Закон України «Про рослинний світ». 8. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері охорони та використання рослинного світу. 9. Міжнародні нормативно- 	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>правові документи в системі законодавства про рослинний світ.</p> <p>10. Функції управління рослинними ресурсами.</p> <p>11. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу.</p> <p>12. Правове регулювання відтворення й охорони рослинних ресурсів: поняття, ознаки, форми та методи.</p> <p>13. Зміст правової охорони рослинних ресурсів.</p> <p>14. Притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення законодавства про використання рослинного світу.</p> <p>15. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони та використання об'єктів рослинного світу.</p> <p>16. Підстави та порядок застосування кримінальної відповідаль-</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>ності за порушення законодавства про рослинний світ.</p> <p>17. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану об'єктам рослинного світу.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: рослинний світ, об'єкти рослинного світу, природні рослинні ресурси, природні рослинні ресурси загальнодержавного значення, природні рослинні ресурси місцевого значення, право користування рослинним світом, Червона книга України, Зелена книга України, загальне використання рослинного світу, спеціальне використання рослинного світу.</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
Тема 14. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу					
Лекційне заняття 4 1. Тваринний світ як об'єкт правового використання, відтворення й охорони. 2. Поняття, ознаки та види права власності на тваринний світ. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на об'єкти тваринного світу. 4. Право користування об'єктами тваринного світу: поняття та ознаки. Зміст права використання об'єктів тваринного світу. 5. Суб'єкти та об'єкти права користування тваринним світом. Права і обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. 6. Правові форми та види використання тваринного світу.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття тваринних ресурсів. Об'єкти тваринного світу. 2. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти тваринного світу. 3. Характеристика загального використання об'єктів тваринного світу. 4. Особливості спеціального використання тваринного світу. 5. Підстави та умови припинення права використання тваринного світу. 6. Правове регулювання здійснення промислового рибальства. 7. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства. 8. Користування тваринним світом у наукових, культурно-освітніх, виховних та естетичних	5

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>цілях.</p> <p>9. Добування диких тварин з метою утримання і розведення у неволі чи напіввільних умовах.</p> <p>10. Використання тварин з метою отримання продуктів їх життєдіяльності.</p> <p>11. Державний облік тварин. Правові засади та порядок ведення державного кадастру тваринного світу.</p> <p>12. Правові форми розподілу та перерозподілу тваринного світу.</p> <p>13. Правове регулювання відтворення й охорони тваринного світу: поняття, ознаки, форми та методи.</p> <p>14. Особливості майнової (таксової) відповідальності за шкоду, заподіяну незаконним добуванням або знищенням диких звірів і птахів, занесених до Червоної книги України.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>15. Порушення законодавства в галузі використання, відновлення та охорони об'єктів тваринного світу як підстава притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: тваринний світ, об'єкти тваринного світу, дикі тварини, Державна екологічна інспекція України, право користування об'єктами тваринного світу, мисливство, полювання, любительське і спортивне рибальство, загальне використання об'єктів тваринного світу, спеціальне використання об'єктів тваринного світу.</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
Тема 15. Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання атмосферного повітря. 2. Правові форми та види використання атмосферного повітря. 3. Економічно-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання атмосферного повітря. 4. Стандартизація, нормування та державний облік у галузі охорони атмосферного повітря. 5. Здійснення контролю і моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря. 6. Правове регулювання охорони атмосферного повітря: поняття, ознаки, форми та методи. 7. Правові форми й заходи щодо охорони атмосферного повітря,	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>їхня характеристика.</p> <p>8. Порядок реалізації управлінських заходів щодо охорони атмосферного повітря.</p> <p>9. Клімат та озоновий шар як об'єкти правової охорони.</p> <p>10. Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря: поняття, підстави й процедура притягнення.</p> <p>11. Особливості майнової відповідальності за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: атмосферне повітря, право використання атмосферного повітря, охорона атмосферного повітря, загальне</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				використання атмосферного повітря, спеціальне використання атмосферного повітря.	
Тема 16. Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони. 2. Правове регулювання використання територій і об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Законодавство України про природно-заповідний фонд. 4. Суб'єкти й об'єкти права власності на об'єкти та території природно-заповідного фонду. 5. Поняття, ознаки та види права користування територіями й об'єктами природно-заповідного фонду. 6. Особливості правового режиму	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків.</p> <p>7. Правовий режим ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ.</p> <p>8. Особливості правового режиму ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків і парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.</p> <p>9. Правові заходи збереження територій і об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>10. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>11. Контроль за додержанням правового режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду: поняття, ознаки та система органів.</p> <p>12. Правопорушення в галузі охоро-</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>рони і використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності.</p> <p>13. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: природно-заповідний фонд, землі природно-заповідного фонду, охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду, державний природно-заповідний фонд, режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду, природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки,</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	
Тема 17. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Поняття й ознаки курорту, курортної зони, лікувально-оздоровчої зони, лікувально-оздоровчої місцевості та рекреаційних ресурсів. 2. Суб'єкти й об'єкти права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення права власності на курорти, оздоровчі та лікувальні об'єкти й території. 4. Державний кадастр природних лікувальних ресурсів: поняття,	7

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				<p>мета і порядок ведення.</p> <p>5. Поняття та особливості правового регулювання лікувально-оздоровчих та курортних зон.</p> <p>6. Порядок оголошення природного комплексу курортом.</p> <p>7. Правовий режим використання курорту на праві загального та спеціального користування.</p> <p>8. Правовий режим використання природних ресурсів округів санітарної охорони курортів.</p> <p>9. Правовий режим використання й охорони природних ресурсів рекреаційних зон.</p> <p>10. Юридичні критерії зонування рекреаційних зон.</p> <p>11. Загальний правовий режим рекреаційних зон. Спеціальне використання природних ресурсів рекреаційних зон.</p> <p>12. Державний нагляд і контроль за додержанням правил і норм</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>використання природних лікувальних ресурсів.</p> <p>13. Поняття й особливості охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: курортні зони, лікувально-оздоровчі зони, лікувально-оздоровча місцевість, природні лікувальні ресурси, курорт, рекреаційна зона, загальний правовий режим рекреаційних зон, спеціальний правовий режим рекреаційних зон, виключна морська економічна зона, континентальний шельф.</i></p>	
<p>Тема 18. Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві</p>					

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення: 1. Концепція сталого розвитку населених пунктів. 2. Планування охорони довкілля в населених пунктах. 3. Особливості правового регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі транспорту. 4. Загальні вимоги охорони навколишнього природного середовища в процесі господарювання. 5. Основні заходи з охорони навколишнього природного середовища в промисловості. 6. Управління охороною навколишнього природного середовища на підприємстві. 7. Негативний вплив сільського господарства на навколишнє природне середовище. 8. Основні напрями та законодавче забезпечення охорони довкілля	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1		2		3	4
				<p>у сільському господарстві.</p> <p>9. Охорона сільського господарства від шкідливого впливу антропогенних чинників.</p> <p>10. Дотримання норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки.</p> <p>11. Юридична відповідальність за порушення екологічних вимог у населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві.</p> <p>12. Особливості правової відповідальності за порушення екологічного законодавства у населених пунктах.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал по темі.</i></p> <p><i>Завдання 3. Скласти термінологічний словник до теми: екологічна програма, санітарна охорона на-</i></p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<i>1</i>		<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>
				вколишнього середовища, сільське господарство, землі сільськогосподарського призначення, меліорація земель, рекультивация земель, деградовані землі, техногенно забруднені землі, екологічний паспорт, виробничі відходи, атомна радіація.	
Разом по дисципліні	8		4		138

Розділ 5. Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Таблиця 5.1. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти **денної форми** навчання

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Модуль 1. Загальні положення екологічного права		
Тема 1. Предмет, метод, система та джерела екологічного права	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 4. Право власності на природні ресурси	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 5. Право природокористування	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 6. Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	7
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	8

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Тема 7. Економіко-правовий механізм у галузі екології	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Поточна модульна робота I		8
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів		
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони земель	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	7
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	8
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони надр	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 11. Правове регулювання використання та охорони вод	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	7
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	8
Тема 12. Правове регулювання використання та охорони лісів	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 13. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 14. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 15. Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 16. Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 17. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Тема 18. Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві	1. Відвідування лекції	-
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Підготовка термінологічного словника до теми	1
	Разом:	4
Поточна модульна робота II		8
Разом за семестр		100

Таблиця 5.2. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» для здобувачів вищої освіти **заочної форми** навчання

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Модуль 1. Загальні положення екологічного права		
Тема 1. Предмет, метод, система та джерела екологічного права	1. Відвідування лекції	-
	2. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	10
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	2
	3. Тестування	2
	Разом:	14
Тема 3. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 4. Право власності на природні ресурси	1. Відвідування лекції	-
	2. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 5. Право природо-користування	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 6. Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 7. Економіко-правовий механізм у галузі екології	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 8. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	1. Тестування	2
	Разом:	2
Поточна модульна робота I		20
Модуль 2. Правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів		
Тема 9. Правове регулювання використання та охорони земель	1. Відвідування лекції	-
	2. Тестування	2
	Разом:	2

<i>Назва модуля, теми</i>	<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Бали</i>
Тема 10. Правове регулювання використання та охорони надр	1. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	10
	2. Підготовка термінологічного словника до теми	2
	3. Тестування	2
	Разом:	14
Тема 11. Правове регулювання використання та охорони вод	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 12. Правове регулювання використання та охорони лісів	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 13. Правове регулювання використання та охорони рослинного світу	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 14. Правове регулювання використання та охорони тваринного світу	1. Відвідування лекції	-
	2. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 15. Правове регулювання використання та охорони атмосферного повітря	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 16. Правовий режим використання та охорони природно-заповідного фонду	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 17. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	1. Тестування	2
	Разом:	2
Тема 18. Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, у промисловості та сільському господарстві	1. Тестування	2
	Разом:	2
Поточна модульна робота II		20
Разом за семестр		100

Таблиця 5.3. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елемента неформальної освіти ¹	10-30
	3. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті.	0-5
2. Науково-дослідна	1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	2. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	3. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	6. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

¹ Див.: пп. 1-8 підрозділу «Електронні ресурси» розділу 7 Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Таблиця 5.4. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Екологічне право»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30 (23. 07. 96). Ст. 141.
2. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Гірничий закон України : Закон України від 6 жовтня 1999 р. № 1127-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>.
4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
6. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
7. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
9. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.
10. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
12. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
13. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.
14. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

15. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
16. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
17. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
18. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.
19. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.
20. Про екологічну мережу України : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1864-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15>.
21. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14>.
22. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
23. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
24. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13 липня 2000 р. № 1908-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>.
25. Про курорти : Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2026-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.
26. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
27. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>.
28. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

29. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
30. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
31. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>.
32. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.
33. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15 травня 2003 р. № 742-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.
34. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. № 2707-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
35. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
36. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
37. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.
38. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 5 червня 2003 р. № 899-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15>.
39. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
40. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>.
41. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.

42. Про управління відходами : Закон України від 20 червня 2022 р. № 2320-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>

43. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. № 973-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>.

44. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>.

45. Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF>.

46. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF>.

47. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією : постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 182. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/182-2019-%D0%BF>.

48. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF>.

49. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 521. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF>.

50. Про затвердження Положення про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм : постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 895. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895-2015-%D0%BF>.

51. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Мініст-

рів України від 22 жовтня 2014 р. № 564. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF>.

52. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України : постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF>.

53. Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 363. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF>.

54. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF>.

55. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>.

56. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля : наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лютого 2002 р. № 88. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-02>.

Основні рекомендовані джерела інформації:

57. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 552 с.

58. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/2022-Ekologichne-pravo-v-skhemakh.pdf

59. Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 190 с.

60. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підручник / Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 278 с. 2023. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2bac_pravo/Ekologichne-pravo.-

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

61. Аграрне право : підручник / [В. М. Корнієнко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. А. М. Статівки ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2018. 411 с.
62. Андрейцев В. І. Екологічне право і законодавство суверенної України: проблеми реалізації державної екологічної політики : монографія. Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2011. 373 с.
63. Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки : навч. та наук.- практ. посіб. Київ : Знання-Прес, 2002. 332 с.
64. Баб'як О. С., Біленчук П. Д., Чирва Ю. О. Екологічне право України : навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ : Атіка, 2001. 216 с.
65. Барабаш Н. П. Земельне право України : навч. посіб. / Н. П. Барабаш, М. Я. Ващишин, В. І. Федорович ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т, Каф. труд., аграр. та екол. права. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 172 с.
66. Барбашова Н. В. Екологічне право України : навч. посіб. Донецьк : Апекс, 2003. 392 с.
67. Бобкова А. Г. Земельне право України: конспект лекцій в схемах та таблицях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Г. Бобкова, Н. В. Черкаська ; Донец. нац. ун-т. Донецьк : Світ книги, 2013. 204 с.
68. Бондар Л. О. Екологічне право України : навч. посіб. / Л. О. Бондар, В. В. Курзова. Харків : Бурун книга, 2008. 368 с.
69. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / [редкол. вид.: Тацій В. Я. та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2016. Т. 16 : Земельне та аграрне право / [редкол.: М. В. Шульга (голова) та ін.]. 2019. 695 с.
70. Величко О. М., Зеркалов Д. В. Екологічне управління : навч. посіб. для студ. навч. закл., слухачів курсів підвищ. кваліфікації та ін. Київ : Наук. світ, 2001. 193 с.
71. Гавриш С. Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні: проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства. Київ : Верховна Рада України; Ін-т законодавства, 2002. 634 с.

72. Григор'єва Т. В. Правові засади використання, охорони та відтворення водних живих ресурсів : монографія. Харків : Право, 2011. 176 с.
73. Грицик В. Екологія довкілля. Охорона природи : навч. посібник / Грицик В., Канарський Ю., Бедрій Я. Київ : Кондор, 2009. 292 с.
74. Екологічна енциклопедія: У 3-х т. / Редколегія: А. В. Толстоухов (головний редактор) та ін. Київ : ТОВ «Центр екологічної освіти та інформації», 2006. Т. 1. 432 с.; Т.2. 416 с.; Т.3. 473 с.
75. Екологічне право (загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Личенко, Х. М. Марич, Н. В. Ортинська] ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2016. 280 с.
76. Екологічне право : навч. посіб. / С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака та ін. Київ : Правова єдність: Алерта, 2016. 290 с.
77. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 551 с.
78. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитоновой, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.
79. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. 319 с.
80. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. 319 с.
81. Екологічне право України : навч. посіб. / Б. П. Ратушна, А. В. Рабінович; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів, 2015. 203 с.
82. Екологічне право України : навч. посіб. / Н. Р. Кобецька. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 352 с.
83. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 720 с.

84. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / І. В. Бригадир, В. А. Зуєв, О. М. Шуміло; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. 292 с.
85. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб.; за ред. В. І. Курила / В. В. Курзова, А. І. Берлач, В. І. Курило та ін. Київ : Алерта, 2015. 620 с.
86. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. : рекомендовано МОН України / О. М. Шуміло, І. В. Бригадир, В. А. Зуєв та ін. Харків : ХНУВС, 2017. 383 с.
87. Екологічне право: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Демчук Т.І., Борденюк О.В., Шелудяков Р.С. Чернівці, 2021. 100 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e0f98c26-9200-4b9c-a699-9fe9352beab5/content>
88. Екологічне управління : підручник для студ. екол. спец. вищ. навч. закл. / В. Я. Шевчук [та ін.]. Київ : Либідь, 2004. 432 с.
89. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища : підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. Київ : Промінь, 2010. 510 с.
90. Земельне право : підручник / [М. В. Шульга та ін.] ; за ред. проф. М. В. Шульги ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків : Право, 2013. 519 с.
91. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб. / О. М. Шуміло ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 287 с.
92. Земельне право України : навч. посіб. / [І. І. Каракаш та ін.] ; за ред. І. І. Каракаша і Т. Є. Харитонові ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Юридична література, 2017. 585 с.
93. Земельне право України : підручник / [Сідак М. В. та ін.] ; Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», юрид. ф-т. Ужгород : Гельветика, 2014. 519 с.
94. Ільків Н. В. Екологічне право України : навчальний посібник / Н. В. Ільків, Я. З. Гаєцька-Колотило. Київ : Істина, 2008. 296 с.
95. Камінська Н. В. Екологічне право : навчальний посібник / Н. В. Камінська, А. І. Камінський, І. С. Куненко. Київ : Дакор ; Бурун і К, 2013. 248 с.
96. Костицький В. В. Лісове право України : навч. посіб. / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. Київ : ЗАТ «НІЧЛАВА», 1999. 164 с.

97. Костицький В. В. Повітряне право України : навч. посіб. / [Костицький В. В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, чл-кор. Нац. акад. прав. наук України, проф. В. В. Костицького ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ін-т, Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи. Дрогобич : Коло, 2011. 550 с.

98. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. Київ: Алерта, 2012. 216 с.

99. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні : монографія. Київ : Логос, 2011. 688 с.

100. Легеза Ю. О. Публічне управління у сфері використання природних ресурсів: адміністративно-правові засади : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 432 с.

101. Митрофанов І. І. Злочини проти довкілля : навчальний посібник / І. І. Митрофанов, А. М. Притула. Суми : Вид-во «Університетська книга», 2010. 205 с.

102. Мілімко Л. В., Артеменко О. В. Екологічне право України : навчальний посібник. Київ : Компринт, 2015. 288 с.

103. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні : монографія. Київ : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 268 с.

104. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Хмельницький : Поліграфіст, 2011. 140 с.

105. Петков В. П. Екологічна безпека : начальний посібник. Київ : Ліра-К. 2013. 216 с.

106. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2014. 784 с.

107. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. Харків : Право, 2012. 448 с.

108. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : навч. посіб. / [авт. кол.: А. П. Гетьман та ін.]; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків : Право, 2012. 294 с.

109. Процевський В. О. Водне право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Процевський, О. М. Шуміло ; Харк.

нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 174 с.

110. Рябець К. А. Екологічне право України : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 438 с.

111. Сельський В. К. Екологія і економіка природокористування : навч. посіб. Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2010. 695 с.

112. Середницька І. А. Екологічне право (в схемах). Альбом схем : наочний посібник. Одеса: ОДУВС, 2016. 81с.

113. Хвесик М. А., Горбач Л. М., Кулаковський Ю. П. Економіко-правове регулювання природокористування : монографія. Київ : Кондор, 2004. 524 с

114. Хилько М. І. Екологічна безпека України : навчальний посібник. Київ, 2017. 267 с.

115. Шевчук Ю. В. Конституційно-правові гарантії екологічних прав громадян в Україні. Київ : Геопринт, 2006. 132 с.

116. Шоха Т. П. Правові аспекти екологічного страхування в Україні : монографія Київ : Алерта, 2019. 236 с.

117. Bogdan Derevyanko, Mykola Lohvynenko, Valentyna Nezhevelo, Liudmyla Nikolenko, Nadiia Zahrisheva. (2023). Legal Foundations for Resolving Land Disputes Through Mediation as An Alternative Dispute Resolution Method. *European Energy and Environmental Law Review*. Volume 32, Issue 5. pp. 248–256. URL: <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/European+Energy+and+Environmental+Law+Review/32.5/EELR2023014>

118. KOVAL, Iryna; DZHUMAGELDIYEVA, Gulnara; DEREVYANKO, Bogdan; VENEDIKTOVA, Iryna; PATSURIIA, Nino; PATIUK Svitlana. Balance of Interests in the Mechanism of Protection of Industrial Property Rights. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, [S.l.], v. 10, n. 3, p. 819-827, june 2019. ISSN 2068-696X. Available

at: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/4677> Date

accessed: 28 may 2020. doi: [https://doi.org/10.14505//jarle.v10.3\(41\).17](https://doi.org/10.14505//jarle.v10.3(41).17)

119. Olena M. Batyhina, Bogdan V. Derevyanko, Tetiana V. Khailova. Food security as a guarantee of the realization of the right to human health. *Wiadomosci Lekarskie*, VOLUME LXXIV, ISSUE 11 PART 2, NOVEMBER 2021;74(11 p.2):3072-3076. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/229>

120. Olena M. Batyhina, Bogdan V. Derevyanko, Vitalii V. Kadala. Recreational lands as a component of health care: some aspects of legal regulation. *Wiadomosci Lekarskie* (Warsaw, Poland: 1960), VOLUME LXXIII, ISSUE 12 PART 2, DECEMBER 2020. P. 2860-2864. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10208>

121. Soloviov OS, Trotska MV, Derevyanko BV. Legal regulation of the proper natural environmental conditions as an integral environmental health component. *Wiadomosci Lekarskie* (Warsaw, Poland: 1960). 2020;73(9 cz. 2):2080-2085. URL: <https://wiadlek.pl/09-2020/>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Екологічне право : завдання для аудиторного тестування здобувачів заочної форми навчання / Я. Л. Волошина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>.

2. Екологічне право : Дистанційний курс з дисципліни для здобувачів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1724>.

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google : Пошукова системи Інтернет. URL: <https://www.google.com.ua>

Електронні ресурси

1. Coursera (платформа онлайн-освіти). Курс «Вступ до екологічного права та політики». URL: <https://www.coursera.org/learn/environmental-law>

2. Coursera (платформа онлайн-освіти). Курс «Екологічні небезпеки та глобальне громадське здоров'я». URL: <https://www.coursera.org/learn/environmental-hazards-and-global-public-health>

3. Educational Era (студія онлайн-освіти). Курс «Прозора енергетика». URL: <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course#!5127>

4. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Добробут планети: що має знати й може вміти кожен». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/planet-wellbeing-knowledge/>

5. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Екопрактики для сільського господарства та громад». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/agriculture-and-community-eco-practices/>

6. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Європейський зелений курс (ЄЗК) та Україна». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/eu-green-deal-ukraine/>

7. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Журналістський розслідування, адвокація і протидія корупції у сфері екології». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ecology-investigations/>

8. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Оцінка шкоди довкіллю від російської агресії». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/environmental-damage-assessment/>

Офіційні веб-сайти органів державної влади України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index//>.

2. Президент України : офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>.

3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : офіційний веб-сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/>

5. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру : офіційний веб-сайт. URL: <https://land.gov.ua/>

6. Державна служба геології та надр України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.geo.gov.ua/>

7. Державне агентство водних ресурсів України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.davr.gov.ua/>

8. Державне агентство лісових ресурсів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://forest.gov.ua/>

9. Державна екологічна інспекція України: офіційний веб-портал. URL: <https://www.dei.gov.ua/>

10. Державне агентство України з управління зоною відчуження : офіційний веб-сайт. URL: <https://dazv.gov.ua/>

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. URL: http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.

4. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт.
URL: <http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm>.

5. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. URL: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/>